

Bijlage 1 - Projectbeschrijving

Beschrijf je projectidee wat uitvoeriger.

Wat wil je precies realiseren? Wat is het vooropgestelde eindresultaat?

Welke meerwaarde heeft het project voor de buurt of wijk? Hoe zal je initiatief beantwoorden aan vastgestelde problemen, vragen, wensen, leemten,... in de buurt en/of voor de doelgroep?

Wie wil je betrekken bij de realisatie? Benoem alle lokale partners. Welke bezwaren zouden er kunnen leven in de wijk tegenover jullie initiatief?

Waar plan je het project specifiek? Wie zijn de eigenaars van het perceel grond waar je project plaatsvindt?

DE TAFEL VAN HERINNERING

We need you to make us feel an integral PART of a shared existence through the communal, universal, forgiving language of music, of dance, of poetry and Art – so that we never lose sight of the fact that we are all in this together and that we are all deserving of a life that overflows with immense possibility, improbable beauty and relentless truth.

~ Joyce DiDonato

ONTSTAAN

Na de **uitspraak van mijn moeder**, zelf bewoonster van het nieuwe gedeelte in onze wijk, over het eten van de bovenburen – *‘ik word misselijk van de geur van die hun eten’* – was ik verontwaardigd en verbaasd. Hoe kon het dat mijn eigen moeder zo een eenzijdig oordeel had? Waarom vond ze het zo moeilijk om genuanceerd te denken over een **‘nieuwe’ omgeving waarin ze als Belgische vrouw geconfronteerd wordt met diverse klanken, geuren, gezichten,...**

Dit moest en zou voor mij ooit een uitgangspunt zijn voor een **kunstzinnige interventie**. Blijkbaar was mijn moeder en haar visie in mij gekropen... Enerzijds omdat ik haar niet begreep, anderzijds omdat ik haar en mezelf *wilde* begrijpen, want net door mijn reactie op haar uitspraak over het stinkende eten kon ik mezelf minder goed situeren in deze problematiek van ‘het vreemde’.

Het idee om iets te doen rond haar uitspraken en mijn zoektocht naar mijn en haar plaats in de verontwaardiging erover lag voor de hand.

MOEDER... SYMBOOL VOOR ONZE WIJK

Mijn moeder zou het **symbool** kunnen zijn voor de wijk waarin **wij** wonen. Oorspronkelijk was het een verkaveling die wordt bewoond door de blanke Leuvense middenklasse: de behoorlijk grote huizen met garage en een verzorgd voortuintje weerspiegelen onze waarden. We begroeten elkaar 's ochtends en 's avonds. Af en toe hebben we in de zomer wat langere gesprekken en soms zijn we met elkaar bevriend op Facebook.

Enkele jaren geleden besloot de stad om een sociale woonwijk met koop- en huurwoningen naast onze wijk in te plannen. De reacties van de eerste verkavelingsbewoners logen er niet om: protest... want dit was niet ‘afgesproken’ toen de eerste verkaveling werd ingepland.

Ondertussen werden de sociale woningen gebouwd en zijn ze ook bijna allemaal bewoond. Rond een gezellig plein met voetbalveldje (*'wat maken die Marokkaantjes lawaai bij het voetballen'*) staan koop- en huurwoningen en een groot appartementsblok (met daarin, verscholen in haar zetel, mijn moeder, met haar blik en neus gericht op de vreemden en het vreemde).

TWEEDELING & CONTRAST

Je krijgt dus letterlijk een **tweedeling** in deze groter geworden wijk in een rijk (en van oorsprong erg katholiek) woongebied: Vlierbeek. De **superdiversiteit** is duidelijk voelbaar en dat ligt blijkbaar moeilijk voor erg veel mensen in 'deel 1' van de wijk.

De nieuwe wijk wordt bevolkt door Congolezen, Polen, Marokkanen, Ethiopiërs, Roemenen, Belgen,... terwijl er in de oorspronkelijke verkaveling alleen blanke Belgen wonen.

Het **contrast** tussen beide delen weerspiegelt onze maatschappij in transitie, **het nieuwe België** ligt aan de overkant. Maar... er blijven **grenzen**.

GRENZEN

Ik ben ervan overtuigd dat de **angst voor het vreemde helemaal 'oplost'** als het bekende in de doorsnede tussen mensen groter wordt.

Dat brengt mij naadloos weer terug bij mijn moeder...

Laat eten nu – ook voor haar – een **verbindend middel** bij uitstek zijn. Mijn moeder eet graag spaghetti en pizza, ze wil heel graag met ons gezin chinees gaan eten, want dat is zo lang geleden. En als ze vertelt over de oorlog, heeft ze het over de honger – *'we kregen elke dag een boterham met twee suikerklontjes'*. Als ze herinneringen ophaalt aan mijn broers en mijn kindertijd, gaat het over de gegratineerde visschelpjes die steevast op het menu stonden bij communiefeesten. Of over de kroketten die op het cruciale moment uiteen vielen in de friteuse. En over dat mijn vader zout strooide op de beboterde pistolets en dat dat toch niet gezond kon zijn. Maar ja, hij is al 34 jaar dood, papa.

DOEL & MEERWAARDE: verhalen over eten zorgen voor verbinding

Eten – als levensnoodzakelijke bezigheid – is een sociaal gebeuren dat erg verbonden is aan alle zintuigen: proeven, ruiken, zien, horen, voelen... Vanuit die zintuigelijke ervaring komen de **herinneringen** en de **verhalen**. Ervan uitgaand dat die **herinneringen** in essentie over hetzelfde gaan, kan daar de **verbinding** in zitten. **Dit inzicht zorgt immers voor nieuwsgierigheid naar elkaar, herkenning en begrip.**

Bovendien denk ik dat de kracht van deze interventie net in de **eenvoud** en in de eerste **confrontatie** of **ervaring** van twee individuen zit.

CONCREET (Wat? Hoe? Waar? Wanneer?)

Het eten en de herinneringen eraan worden dus het 'banale' uitgangspunt... Als theatermaker wil ik de confrontatie aangaan, gesprekken uitlokken. Ik wil verhalen naar aanleiding van eten verzamelen en daardoor mensen verbinden en aan het denken zetten. Elkaar leren kennen, is mijn doel. Vluchtig (als geuren) of intenser (als smaken)...

Deze interventie sluit aan bij mijn artistieke interesse en talenten en heeft dus een **theatrale, literaire inslag** gelinkt aan **eten**.

'En opeens schoot de herinnering mij te binnen. Het was de smaak van het stukje madeleine, dat tante Léonie mij zondagsmorgens in Combray (want op die dag ging ik niet voor de mis het huis uit) als ik haar in haar kamer goedemorgen kwam zeggen, gaf, nadat ze het in de lindebloesemthee had gedoopt. Het zien van de madeleine had me nergens aan herinnerd, voor ik ervan geproefd had; (...) en zodra ik de smaak herkende van het stukje madeleine dat mijn mij, in de lindebloesemthee gedoopt, placht te geven (...), kwam het grijze oude huis aan de straat waar haar kamer op uitkeek, als een toneeldecor tevoorschijn. (Potter, 2012)

Dit erg bekende fragment uit 'A LA RECHERCHE DU TEMPS PERDU' van Marcel Proust wordt het uitgangspunt...

Aan een klein tafeltje – op openbare plaatsen in de hele wijk Vlierbeekveld in Kessel-Lo – vinden mijn **ontmoetingen** met de buurtbewoners, een aan een, plaats.

Het tafeltje – als plek voor directe en theatrale ontmoeting – wordt mijn decor, maar meteen ook mijn startpunt. Daarom zet ik het tafeltje, gedekt voor twee, enkele dagen na elkaar op verschillende plaatsen in de wijk. Ik wil mensen nieuwsgierig maken en confronteren met een '**vreemd**' en **tegelijk vertrouwd** element. Op de **facebookpagina** van het project www.facebook.com/detafelvanherinnering verschijnen foto's van de eenzame tafel. Alle wijkbewoners worden op de hoogte gebracht van het bestaan van de facebookpagina, zodat ze het project mee kunnen opvolgen.

Daarna plaats ik de tafel opnieuw in de wijk, maar nu neem ik enkele dagen na elkaar zelf plaats aan de gedekte tafel *met madeleines*... Als er iemand bij mij komt zitten, zeg ik de tekst van **Proust**. Deze **theatrale ingreep**, zorgt ervoor dat de toon gezet is en dat mijn tafelenoten in een sfeer komen die uitnodigt tot een zintuiglijk verhaal.

Wat dan volgt, blijft onzeker... herinneringen aan eten, een gewoon gesprek, stilte, de persoon die weg gaat,...?

EINDRESULTAAT (Waarom?)

De gesprekken worden gefilmd. Het beeld geeft alleen de tafel weer. Op die manier wil ik beklemtonen dat de gesprekken, de herinneringen, de verhalen op de eerste plaats komen, net omdat op die manier de universaliteit ervan benadrukt wordt.

De films worden telkens meteen op de **facebookpagina** gezet. Mensen kunnen reageren...

Zo maken de wijkbewoners kennis met de herinneringen, de verhalen en vooral met elkaar.

(Op termijn kan dit leiden tot een verzameling van herinneringen en recepten op de facebookpagina, gelinkt aan de diversiteit van de wijkbewoners of tot een 'grote tafel van herinnering', een wijkfeest met het eten waaraan de verhalen gelinkt zijn.)

Jan Schoolmeesters